

E-CIGARETSPECIALISTEN

Galten d. 27-11-2024

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

Kære udvalgsmedlemmer

Først og fremmest vil jeg gerne takke for, at I tog så godt imod mig til mit foretræde d. 12. november.

Hermed en opfølgning på GEJSERs foretræde og de emner der blev drøftet, og som lovet data fra GEJSERs kundeundersøgelse samt et opfølgende spørgsmål.

Sikkerhedsstyrelsen udsteder ikke selv bøder

I forbindelse med spørgsmålet om hvorfor GEJSER ikke mener, at de seneste tiltag på området, som fx højere bødestraf, ikke er nok til at få sat en stopper for det illegale marked, svarede jeg, at højere bøder ikke hjælper noget, når modtagerne af bøderne får lov at vente alt, alt for længe, på at modtage dem. Som jeg fortalte, havde vi forståelsen af at hensigten med de nye regler var, at Sikkerhedsstyrelsen selv måtte udstede bøder, men at det er vores opfattelse, at de ikke gør det.

I den forbindelse har vi anmodet Sikkerhedsstyrelsen om aktindsigt i antallet af politianmeldelser med henblik på bødeforlæg, som Sikkerhedsstyrelsen har foretaget på e-cigaretområdet i perioden d. 1. april 2022 til 1. oktober 2024, og i antallet af bøder, som Sikkerhedsstyrelsen selv har udstedt i samme periode.

Vi har vedhæftet afgørelsen, og som I kan se, så bekræfter Sikkerhedsstyrelsen, at de ikke selv udsteder bøder.

Desuden oplyser styrelsens at de har foretaget 488 anmeldelser til politiet, siden 1. april 2022, og at politiet selv har henvendt sig 49 gange i perioden. Som vi læser det, så anmelder Sikkerhedsstyrelsen overtrædelser til politiet, som omvendt ikke selv har styr på reglerne, og derfor henvender sig til Sikkerhedsstyrelsen, for at få juridisk vurdering. Sagerne lander altså hos politiet, og selvom vi selvfølgelig ikke ved hvor hurtigt politiet behandler sagerne, så virker det i hvert fald ikke til, at sagerne prioriteres, set i lyset af, at det sorte marked bliver ved med at vokse.

GEJSERs kundeundersøgelse

Som lovet, har vi samlet data fra GEJSERs kundeundersøgelse og vedhæftet til jer. Vi ved godt det ikke er et stort videnskabeligt mesterværk, men vi har forsøgt at gøre det så kort og nemt for vores kunder at besvare undersøgelsen, for at få så mange som muligt til at deltage.

Undersøgelsen er lavet med henblik på at finde ud af hvor mange af vores kunder der reelt er stoppet med at ryge ved hjælp af e-cigaretter, og hvor mange der er interesseret i vejledning om nikotinnedtrapning, da det er en service vi ønsker at udvikle, så vores indsats bliver endnu bedre.

Vi er altid interesseret i mere data vedrørende forbrug af e-cigaretter, så vi kan følge med i udviklingen, og i den forbindelse vil vi gerne invitere jer til at byde ind med eventuelle spørgsmål, hvis der er noget I gerne vil vide, og som kunne være relevante for jer at få svar på, i forbindelse med en ny undersøgelse.

Der er behov for mere data på området

Vi mener, at der er brug for langt mere data på området. For selvom vi kender vores mål- og kundegruppe, ved hvad de efterspørger og ikke mindst ved, at vi hjælper dem med at stoppe med at ryge, kan vi jo desværre se i de få undersøgelser, som kommer andre steder fra, at det går den forkerte vej med de unges forbrug.

Frem til 2019 brugte vi "Danskernes Rygevaner" til at følge udviklingen. Den undersøgelse er nu lavet helt om, og udkommer umiddelbart kun hvert andet år - hvis da ikke den helt er blevet stoppet, fordi Sundhedsstyrelsens samarbejdspartnere har trukket sig.

SRØG løber umiddelbart kun til og med næste år - hvilket er uheldigt, hvis man skal kunne evaluere på de nye handleplaner i fremtiden.

Vi vil gerne have mulighed for at følge udviklingen, fordi vi jo efterhånden har lært, at når de unges forbrug stiger, eller der sker noget uventet, som fx EVALI i 2019¹, så får det konsekvenser for os, i form af endnu mere regulering, også selvom vi ikke er ansvarlige for den negative udvikling.

Vi kan ikke selv indsamle data om de unges forbrug, fordi de unge ganske enkelt ikke handler hos os. For det første fordi det ikke er muligt for dem pga. krav om aldersverificering, men også fordi de unge efterspørger helt andre produkter, end dem vi sælger.

Derfor bør Center for Rusmiddelforskning bevares

Der er nogen der gør en enorm forskel, og som yder en kæmpe indsats på området, og som vi, og formentlig også I, nødt vil undvære – Center for Rusmiddelforskning.

Centret er b.la. i gang med et stort projekt, hvor de undersøger hvordan brugen af alkohol og andre rusmidler (nikotin og ulovlige stoffer), trivsel og fællesskaber hænger sammen, blandt danske gymnasieelever².

Projektet startede i februar 2023 og løber frem til januar 2027, og derfor er det også utroligt vigtigt, at centret bevares.³

Dette projekt er ikke det eneste, som er relevant i forhold til viden om nikotinbrug, som centret er i gang med, eller tidligere har lavet. Centret har b.la. også foretaget en kortlægning af Danske unges brug af rusmidler, hverdagsfunktion, mistrivsel og traumeoplevelser⁴.

Viden om unges forbrug af illegale rusmidler er særligt aktuel nu, hvor vi desværre ser, at flere og flere unge indlægges, efter at have brugt puff bars tilsat netop illegale rusmidler⁵.

¹ <https://videnskab.dk/krop-sundhed/nyt-studie-om-vaping-sygdom-pilen-pegar-paa-tilsaetningsstoffer-ikke-selve-e-cigaretterne/>

² <https://psy.au.dk/forskning/forskningscentre-og-klinikker/center-for-rusmiddelforskning/forskning/forskningsprojekter/vores-valg-sundhedsfremme-i-gymnasiet>

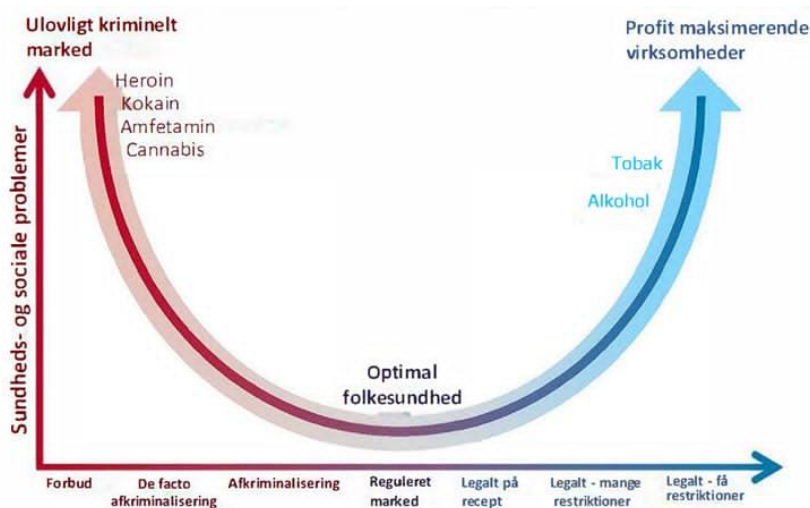
³ <https://udsatte.dk/nyheder/19-aktoerer-til-regeringen-besparelser-paa-rusmiddelforskning-vil-faa-uoverskuelige>

⁴ <https://psy.au.dk/forskning/forskningscentre-og-klinikker/center-for-rusmiddelforskning/ungmap-surveys-undersogelser-blandt-unge-i-danmark>

⁵ <https://www.dr.dk/nyheder/penge/kontant/mor-til-16-aarig-i-puff-bar-psykose-han-ser-doede-boern>

Centret har i øvrigt også for nyligt udgivet en faglig rapport, som godt nok ikke har noget med e-cigaretter at gøre, men om legalisering af cannabis⁶. I rapportens kapitel 7 beskrives "cannabislegalisering i et narkotikapolitisk perspektiv", og er interessant fordi det nærmest 1:1 kan overføres på regulering af e-cigaretter.

Følgende figur er fra rapporten, og vi vil våge den påstand, at "puff bars" inklusive dem, som er tilsat illegale stoffer, i dag, desværre ville kunne indsættes på den røde linje, under cannabis:

Det ville altså have været en katastrofe hvis udfaldet af finanslovsaftalen var endt med at forårsage, at Center for Rusmiddelforskning måtte lukke!

Ikke kun pga. de her projekter, men fordi centret indsamler utrolig meget nyttig viden, som er yderst relevant og vigtig - ikke kun for jer, som lovgivere, men for Danmark som samfund (og for mit arbejde, og ikke mindst mig selv, som bekymret mor).

Og vi ved godt, at vi måske ikke bør bringe aftaler fra andre ministerier ind i Sundhedsudvalget, men når vi nu tidligere har opfordret til et tværministerielt samarbejde på e-cigaretområdet, tror vi i virkeligheden, at det er en god idé at nævne det for jer.

En aftale er en aftale – eller hvad?

Til sidst har vi et spørgsmål og en kærlig opfordring til jer.

I forbindelse med behandlingen af L53, bad Sundhedsudvalget Indenrigs- og Sundhedsminister Sophie Løhde, om at kommentere på GEJSERs henvendelse af 8/10-24⁷. Ministeren har nu svaret⁸, men som vi læser det, ser det ikke ud til, at ministeren forholder sig til det, som henvendelsen drejede sig om.

Vores henvendelse omhandlede b.la. det kommenterede høringsnotat⁹, og om hvor meget afsnittet i

⁶https://psy.au.dk/fileadmin/site_files/filer_rusmiddelforskning/dokumenter/rapporter/2024/Legalisering_af_cannabis_En_gennemgang_af_forskningslitteratur_Rapport_2024.pdf

⁷ <https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L53/bilag/3/2918431.pdf>

⁸ <https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L53/spm/1/svar/2085361/2932113.pdf>

⁹ <https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L53/bilag/1/2915601.pdf>

vores hørings svar om ”Flere røg og dampfrie miljøer”, var kopt så langt ned, at det vi faktisk skrev i hørings svaret, slet ikke kom til udtryk. Det mente vi, kunne være problematisk, hvis medlemmerne af Sundhedsudvalget ikke selv læser alle indkomne hørings svar, men i stedet nøjes med at læse hovedpunkterne i høringsnotatet.

Derfor havde vi sendt afsnittet fra vores hørings svar, som udvalget efterfølgende bad ministeren om at kommentere på.

I svaret forholder ministeren sig ikke til vores henvendelse, eller til alt det data vi fremlægger i henvendelsen, og som taler imod, at e-cigaretter omfattes af lov om røgfri miljøer. Ministeren svarer ret beset, at når aftaleparterne bag L53 har indgået aftale om at omfatte e-cigaretter af lov om røgfri miljøer, så er en aftale en aftale, og så er det sådan det bliver.

Derfor vil vi gerne stille jer følgende spørgsmål:

- Er politik sådan, at en aftale er en aftale, som ikke kan laves om, hvis der er evidens for, at ingen – hverken børn, unge eller voksne – ville blive udsat for passiv røg eller damp, hvis den eksisterende lovgivning på området blev håndhævet?

Aftalen risikerer endda at være direkte sundhedsskadelig for tidligere rygere, som er skiftet til e-cigaretter, fordi de med aftalen, fremover skal tvinges til at blive udsat for passiv rygning i rygezoner. Det mener vi ikke er forsvarligt.

Til sidst; en kærlig opfordring

Man får ikke en bil uden motor til at køre, ved at lappe dækkene, og derfor vil vi gerne opfordre jer til at tænke over og overveje om ikke det er bedst, at sørge for at den nuværende lovgivning på HELE tobaks- og nikotinområdet håndhæves korrekt og efter hensigten, før der indføres nye regler.

På den måde kan man både få sat en stopper for det sorte marked, og samtidig sikre beskyttelsen af dem man ønsker at beskytte – også imod passiv røg og damp.

Som jeg sagde til jer, til foretræde, så står GEJSER altid til rådighed, hvis I har spørgsmål eller noget I gerne vil drøfte med os. Derfor håber vi at høre fra jer, og ser frem til det.

Endnu engang tak for jeres tid,

Med venlig hilsen

Jeanett Andersen

Kommunikationsansvarlig

GEJSER ApS

Erhvervsparken Klank 3, DK-8464 Galten

CVR / VAT DK32337260

+45 25 63 14 14

jeanett@gejser.dk

www.gejser.dk